

Nr 313.

Av herr **Persson** i Landafors **m. fl.**, om slopande av terminsavgifterna för elever vid vissa läroanstalter.

Den allvarligaste bristen hos vårt nuvarande undervisningsväsen är de ekonomiska hinder, som resa sig för de obemedlade och mindre bemedlade, då det gäller tillträdet till den högre undervisningen. 1940 års skolutredning erkänner, att det nuvarande skolsystemet ställer »de barn, som utgå från ekonomiskt svagare hem, i en mindre gynnsam ställning med avseende på möjligheten att erhålla högre undervisning än de mer burgna hemmens barn». Skolutredningen hävdar också principen, att »varje utbildningsväg skall stå öppen för varje med nödiga personliga förutsättningar utrustad samhällsmedlem, oberoende av kön, hemortens belägenhet och föräldrarnas sociala och ekonomiska ställning».

I avvaktan på vårt skolväsendes slutgiltiga utformning kunna emellertid åtgärder vidtagas, som redan nu underlätta tillträdet till den högre undervisningen för de ekonomiskt eftersatta grupperna. Förra årets riksdagsbeslut om stipendier till landsbygdens ungdom var ett steg i rätt riktning, ehuru stipendiebeloppen äro otillräckliga.

Riksdagen betonar i en skrivelse 1943: 229 att icke blott landsbygdsungdomen utan »även ungdom från orter, där läroanstalter finnas, ofta av ekonomiska skäl förhindras att genomgå dessa läroanstalter». På lång sikt bör man — som framhålles i den kommunistiska skolmotionen — syfta till en avgiftsfri skolgång på lägre stadier och en avlönad på högre. Till dess bör man genom stipendieväsendets utvidgning i görligaste mån undanröja hindren för de obemedlades och mindre bemedlades studier.

Detta bör enligt vår mening kunna genomföras oberoende av den nya skolkommissionen och den sedan sommaren 1945 arbetande universitetsutredningen.

Departementschefen har i årets statsverksproposition föreslagit betydande ökning av anslagen till stipendier av olika slag samt meddelat att grunderna för stipendiegivningen äro föremål för överväganden inom ecklesiastikdepartementet. Vi hoppas att detta skall leda till en sådan förändring av nuvarande bestämmelser, att stipendierna ökas till det belopp, som föreslogs i den kommunistiska motionen vid 1945 års riksdag.

Utöver dessa förbättringar av stipendiesystemet böra också andra åtgärder vidtagas för att undanröja de ekonomiska hindren för obemedlade och mindre bemedlade att erhålla högre undervisning. Sådant hinder är bland annat terminsavgifterna.

I avvaktan på de förebådade särskilda propositionerna rörande stipendierna föreslås därför såsom ytterligare en åtgärd för demokratiseringen av skolväsendet,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttalar sig för slopande av terminsavgifterna för elever vid statens realskolor och allmänna läroverk, högre flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska realskolor och kommunala flickskolor, yrkesskolor, tekniska läroanstalter samt vid skolor för handel och sjöfart, fiske, jordbruk med binäringar och skogsbruk, i de fall terminsavgifter uttagas, samt att Kungl. Maj:t till 1947 års riksdag utformar och framlägger de förslag, som föranledas av riksdagens uttalande.

Stockholm i januari 1946.

O. F. Persson.

Helmer Holmberg.

Gösta Kempe.

Axel Nordström.
